

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl., 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 2 Octobrie, 1896.

Am ȳis, că ȳiaristica română încă simte gravitatea situațiunei, care ni s'a creat parte prin măsurile guvernului, prin cele ale legislativei  i ale administrațiunei, parte însă prin ȳinuta  i neactivitatea n str . De aceea în fața alegerilor puse acum la ordinea ȳilei afară de ȳiarul nostru t te cele politice sunt  i acum pentru observarea pasivit tei.

O mică deosebire se observă însă în presa n str  cu privire la practicabilitatea abstenenței politice. Unele ȳiare sunt de părere, că avem să stăm cu totul pasivi, cu totul la o parte, să ne  ncrucim  m nile în sin, căci în momentele politice de acum cel mai mare bine pentru poporul nostru este să nu facem nimica. Cu alte cuvinte cea mai eclatantă activitate este dacă vom fi pasivi, apatici în adevăratul sens al cuv ntului.

Sunt însă  i ȳiare române, cari s'au pus cu totul pe părerile sustinute de noi de ani 30.  ntre aceste locuri prim îl ocupă „Unirea”  i al doilea „Tribuna”.

Voim să fim onorabili din capul locului,  i de aceea observăm, că vederile nóstre până acum au fost discutate în ȳiarele numite în mod academic numai.

Ambele constată, că pasivitatea este o puternică armă de luptă în statele constituționale însă numai în cazul, c nd poporul respectiv o scie  i o p te aplica.

Noi nici nu o scim, nici nu o putem aplica.

Ambe ȳiarele, de cari facem amintire, în deplin acord cu noi constată, că poporul nostru este dat pradă politice de rassă de aȳi a curentului liberal, care nisuesce la totala n str  nimicire, că faptice poporul român nu observă pasivitatea, că vot z  pentru deputaȳi guvernului.

 n aceste ne  nt lnim.

„Tribuna” cere organizare pe t t  linia fără a discuta, dacă e bine s'au nu, să mai r m nem în pasivitate. Pentru ea sunt normative conclusele con-

ferențelor de p n  acum, cari s'au pronunțat pentru pasivitate.

Tot conferența națională va fi chemată să se pronunțe, dacă e bine să mai stăm pasivi, s'au să  nt r m în luptă  i să ne validăm ca popor, a cărui voce trebuie să fie considerată  i audit .

„Tribuna” cere organizare, să fim gata, fie pentru — fie contra pasivit tei de p n  acum. Cere o manifestatiune a poporului român acum în fața alegerilor fie pro activitate, fie contra, dar  vocea poporului român să fie audit .

Acest  ȳinut   ntel pt   i conciliantă a „Tribunei” meriță să fie accentuată căci dela întemeierea sa „Tribuna” pentru prima dată vorbesce cu reson, pentru prima dată s'a desbrăcat de frasele bombastice, cari au fost forța ei, de escomunicarea acelora, cari eventual accentuau vederi contrare vederilor ei, de terorisarea publicului c lui mare, în o direcțiune, care p n  acum cu nimica nu s'a dovedit de folositoare pentru poporul român.

Este fapt ceea ce constată „Tribuna” în o polemie cu ȳiarul din Timișóra, că românii au trecut la ordinea ȳilei peste pasivitate, că tot mai mulți români se candid z  de deputaȳi  i aȳi m ne acești români vor ridica glasul în parlamentul magiar, dar  nu în sensul, cum d r  noi am dori să se vorbéscă, că în sensul declarațiunilor făcute de Precuvioșia Sa părintele Goldiș în v ra acestui an,  i vor arăta faptice, că pasivitatea e „o sdr nț   i v ps l , care ar exista numai în joile nóstre politice”.

Întelegem, că presa n str , care se ȳine legată de conclusele conferențelor de p n  acum, nu voesce să pună pe tapet cestiunea, dacă e bine sau nu, ca se mai persistăm la sin m girea de p n  acum cu rezistența politică.

Cea ce nu o fac aȳi, o vor face credem m ne.

Ajunge să constatăm, că o parte mare a presei române accentu z  dimpreună cu noi necesitatea de a ne apropia de popor, de a-l smulge din mă-

nile străinului, de a-l angaja la luptă cu noi, pentru ale nóstre interese naționale.

Fie deocamdată  i astfelu pusă formula, ori pentru activitate ori pentru pasivitate.

M ne formula va fi: să smulgem la noi poporul, să merg m cu el la luptă, că dacă va fi să murim, cel puȳin să murim pe c mpul de luptă.

Dar ce vorbă am riscat?!

Rom nul în veci nu pierde, căci devisa lui e, tot înainte!

Alianța ruso franceză. F ia parisiană „Goulois” are o informație diplomatică demnă de t t  credința, după-care încă în anul 1894 Casimir Perier, președintele republicii de pe atunci a încheiat cu ministrul rusec de externe, Giers, un contract militar, în care se spune, că ori-care dintre aceste două țeri, Francia său Rusia, va fi at cat  de c tr  vre-o putere din tripla alianță, cealaltă este obligată a-i sări într'ajutor. Ascușul acestei convenții a fost îndreptat cu deosebire în contra Germaniei  i Italiei. Compromisul acesta a fost întregit  i subseris  i de însuși ȳarul, cu ocasiunea petrecerii lui la Paris.

Politică culturală.

(*)  n Novembre își va începe noul parlament activitatea sa; în Novembre — cu alte cuvinte — se constituie pentru noi românii  i pentru naționalit ti preste tot un nou tribunal, care va dicta continue verdicte, va face continue judec ti asupra n str  fără a ne consulta  i considera  i pe noi înșine. Prevedem deja vre-o c te-va din aceste verdicte, ni le semnal z  organele guvernului.

Am v cut, că în decursul sesiunei trecute guvernul magiar, imit nd pe cel german, a inaugurat aș  numitul „Kulturkampf”, pun ndu-l firesee pe o bas  mai îngustă  i mai subiectivă ca germanii. Acest  luptă culturală cei dela guvern sunt cu tótă firmitatea decisi a o continua  i în nouă sesiune parlamentară, sunt decisi a se

r șboi cu biserica  i șc la  i cu elementele cari spriginesc aceste două instituțiuni  i anume din mult condamnabilul motiv, că aceste instituțiuni nu promov z  interesele națiunei magiare în întelesul priceput de cei dela guvern.

 n sesiunea trecut  guvernul s'a ocupat  i a isbutit cu politica bisericeșc , croind cele mai nefaste legi din punctul de vedere al religiosității, al culturai naționale  i al bunelor moravuri.

 n sesiunea viitoare guvernul se va ocupa,  i — nu e greu de a prevesti — el va isbuti la t t   nt mplarea, cu politica scolar , urc ndu-ș  ingerența sa în șc lele confesionale la cel mai înalt grad posibil.

Et -ne deci în fața unei nouă ere, care va fi o era de „politică culturală” — *sui generis*.

Aurora (!) acestei nouă ere s'a ivit deja. Ministrul Wlassics  i-a compus deja o companie din bravi argaȳi ai sei, menită de a porni acest  politică prin fabricarea de proiecte. Acest  c t  de b rbaȳi se numesce „consiliu pedagogic”, care va av  să lucre în sensul cunoscutelor expectorațiuni dela faimosul congres millenar didactic.

Cel mai nou rescript al ministrului Wlassics conține planuri principale de cari se va ocupa acest corp didactic.  ntre aceste găsim următoarele:

Revisuirea planului de instructiune în șc lele populare;

Revisuirea noului plan de  nv ț ment în instituttele pedagogice  i prevederea lui cu nóue instructiuni metodice. (Ce-o fi  i asta?);

Revisuirea planului de  nv ț ment în șc lele medii; Reformarea șc lelor civile.

Scim ce să așteptăm dela astfel de „revisuiri”  i reforme, scim ce să ȳinem la o politică culturală, care se p rnesce cu revisuiri de natura celor de sus.

Suntem în timpul din urmă cu desăvîșire despoiaȳi de posibilitatea de a ne lupta cu arme puternice  i pe cale constituțională în contra celor ce ne atacă at t de des  i fără nici o rușinare  i simț de cultură. Avem  ns 

FOIȳA.

Documente pentru limbă  i istorie.

(Urmare.)

Atria: să s mte aburul mustului atunci nime fără lumină să nu  ndr sn sc  a să băga în pivniță,  i pentru aceea tot d una o făclie sau o lumină mare să fie de în d m n ,  i cu aceea numai c teva tr pte să p șasc  în jos sau făclia au lumina cu drot de fier să o slob d  în lăuntru,  r  de s'ar  nt mpla, ca luminarea făclii să se adune la olaltă ca un bumb,  i  nt iu începe a să mică, atunci nui bine a  nt r  în pivniță,  i din potrivă să poate  nt mpla ca să se stingă lumina, acest  e mai cu primeȳdie,  i atunci niminea să nu  ndr sn sc  fără de primeȳdia vieȳii a  nt r  în pivniță.  nt r  acest   nt mplare.

A patra: Nu-i mai de folos, ca una, două sau  i mai multe granaturi de hârtie făcute, umplute cu praf una după alta să se arunce în pivniță, fiind că tr șnetul acelora r șipește aburul cel stric toriu a mustului,  i îl scóte afară. După ce s'au s v șit acest :

A c ncea:  r și să poate cerca cu făclia, sau cu lumină mai mare precum s'au ȳis mai sus, pu-

t s'ar  nt r  în pivniță sau ba; încă  i s'ar put   nt mpla, că cineva ne f c nd mai înainte cercarea cu lumina să  nt r  în vr  pivniță plină de abur de must,  i din singură greșala sa va r m n  acolo n dușit,  nt r   nt mplare ca aceea nu trebuie pentru sc terea lui să se bage unul după altul. Că ei de lipsă mai în t iu să se cur ț sc  Aerul din pivniță după modrul mai sus scris,  i după aceea să se facă cercare, ca de ar put   nt r  fără de grije.  r  după ce pre un om ca acela l'au scos afară, t te acelea mijlociri care s'au însămnat mai sus pentru cei n dușiti de aburul c rbutilor să pot cerca.

 nv ț tur .

Ce trebuie a face mai înainte de cur ț irea f nt nilor, care de mult au stat închise:  i în ce chip să p te ajuta Vre-un om n dușit cu acel prilej.

Mai nainte d  să apuca de cur ț irea f nt nilor de cel feliu.

 nt iu:  i preste t te ei de lipsă, ca cu trei patru ȳile, sau  i mai mult să să deschidă,  i  nt r  c ea vreme să se lasă deschisă, ca duh rea cea stricătoare să  s  fără  npiedecare dintr nșele,  i aș   nt r  ac ea vreme.

A doua:  n t te ȳilele să se bage apă multă  nt r nșele, precum după ac ea până la un loc să se

slob d  întrun drot un granat, sau umpl tur  cu praf făcută de hârtie, prin care duh rea cea stricătoare să se împrăștie,  i să  s  pe gura f nt nii. Dar  după ce s'au isprăvit acéstea

A treia:   de lipsă încă  i mai nainte, ca pentru mai mare  ndr snirea să se slob d  cineva în lăuntru ȳ indus  o lumină aprinsă, pentru aceea ca să se vadă r m n va aprinsă, sau st ngeseva,  i de va r m n  aprinsă, atunci cu tótă  ndr sn la să p te cobori în f nt n ,  r  de cumva s'ar st nge, atunci de nou să  ncep  modrul cur ț rei,  i p n  atunci să cerce până va r m nea lumina (ce or slob di) aprinsă, să p te  nt mpla încă  i cuiva aceea ne norocire, ca sau slob nduse, sau în ad ncul f nt nii, ne fiind duh rea din destul cur ț t , să se n dușc : sc ț ndus  de acolo unul ca acela, aș  trebuie să se ajute, ca cei n dușiti de b rea c rbutilor.

Mai pe urmă,  i ac st  trebuie aci însămnată, că de s'ar n duș  cineva în f nt n , nu trebuie îndată a să băga după d nsul, că mai  nt iu trebuie să se facă de știre. Apoi trebuie de nou să se apuce decur ti Aerul  i după ac ea să se cerce cu lumina, p te-se  nt r  cu  ndr snire.

(Va urma).

ceva, ce ne face a nu simți atât de dureros meschinele atacuri, și acest ceva este forța de rezistență, de care dispune poporul nostru. Această forță de rezistență ni s'a validat în decursul atâtor vécuri și ea se va valida și în vîltor.

Au constatat acest fapt și stimabili stegari ai politiceii culturale magiare și au pornit deja a se vîicări, că prea puțin rezultat practic a avut politica de instrucțiune de până acum în ținuturile locuite de naționalități și îndeosebi de Români. În zadar s'au ridicat sute de școle de stat în ținuturile nemagiare, în zadar s'a plantat în aceste locuri stégul culturai magiare, căci puțini de tot au fost cei ce sau grupat în giurul celui steag.

Etă ce-i face pe ei să fie supărați, ér pe noi să stăm cu fruntea ridicată în fața noulor furtune ce se vor descărca asupra-ne.

Estragem la acest loc unele date statistice, comunicate de guvernamentalul „Pesti Hirap” în numărul din 11 l. c. și provédute din parte-i cu un jăluior comentat.

„Coriteii politiceii noastre culturale — ăice „P. H.” — au încercat a planta cultura (?) în ținuturile locuite de naționalități. Au înființat relativ fôrte multe instituite de învățămînt îndeosebi în ținuturi valache, ér rezultatul a fost acela, că tôte școlele de stat laolaltă n'au fost frecventate decăt de 10,000 de valachi, s'au mai bine ăis de atăția elevi, cari cu numele erau valachi. (Ennyi névleges oláh nemzetiségű oláh tanulójuk volt.)

„Mai regretabil este acest rezultat din școlele populare de stat din punct de vedere al culturai naționale (!) dacă îl vom studia cu amănuntul. În comitatul Bistrița-Năsăud numărul magiarilor este de 5000, al nemagiarilor însă se urcă la 100,000, ér numărul total al românilor cari umblă la școlele de stat din acest district este 344. În comitatul Făgărașului elementul magiar este și mai mic ca în cottul Bistrița-Năsăud, cu tôte aceste însă numărul magiarilor cari cercetă școlele de stat este egal cu al românilor. În comitatul Caraș-Severin români sunt în maioritate de 76%, dar la școlele de stat nu trimit decăt 576 elevi, pre când nemții întrec numărul de 1000. În Solnoc-Dobăca magiarii nu fac făr' 17% din locuitori, ér români mai mult de 76%, la școlele de stat însă umblă aprôpe exclusiv magiari. Mai caracteristice sunt stările din comitatul Brașovului. Politica culturală magiară (!) a creat cu cea mai mare abundență școle de stat în acest oraș și comitat, îngrijindu-se astfel ca acolo să se pună la cale asimilațiunea de limbă și cultură. (Acăsta-i definițiunea dela: politică culturală în sensul unguresc!! Red.) Și care este rezultatul! Acela, că instituitele de stat s'au sunt gôle și pustii, s'au sunt cercetate numai de magiari. Îndeosebi ce privește școlele populare de stat, ele au avut în anul trecut acel trist (gyászos) rezultat, că dintre 2311

elevi n'au fost decăt 54 români și 40 sași; caracteristic este și aceea, că elementul german, care alocurea este atât de inclinat spre asimilare, pe pămîntul săsesc se retrage cu desăvîșire dela cultura magiară.

Astfel glăsuiesce fôia guvernamentală plină de amar și-și trage apoi din aceste supărăciôse constatări logice conclusiuni. Principala conclusiune este aceea, că guvernul magiar, vëndu-se suferind naufragiu cu politica sa culturală în ținuturi locuite de naționalități, să absteie pe viitor dela acăstă zădarnică muncă sisifică și să-și mute punctul de gravitațiune al activității culturale în ținuturi locuite de magiari. „Să ne întorcem la ale noastre, — rezonăză „Pesti Hirap”, — este timpul suprem să pornim o nouă politică culturală în feliul acela, că de aci înainte să ne interesăm mai cu sémă de rassa magiară.”

Etă un cuvînt cuminte. Noi n'am reflectat nici când la cultura lor, și ne place a lua la cunoscînță, că s'au convins și ei din experiență, că pentru cultura lor nu suntem accesibili, ci rămănem imuni față de atacurile lor, fie ele cât de rafinate.

Jidovescul areopag pedagogic dela Budapesta pôte deci în tichnă să-și țese planurile, pôte să dicteze legi câte va voi, căci noi rămănem-vom element nefalsificat.

Nu ne temem de politica lor culturală!

Gladstone despre Ungaria și cestiunea orientală.

Publicăm mai la vale un interviu pe care l'a avut un corespondent al diariului „Alkotmány” cu eminentul bărbat de stat Gladstone. Numele acestui bărbat, a trecut tôte hotarele țerilor și este pretutindenea recunoscut ca spriginitoriul c-lor asupriți și ca cel mai autorizat adict al principiilor de echitate dreptate și libertate. Pentru justificarea acestora e destul să amintim, că în anii 70, când Sêrbia era pe picior de resbel, ér în Bulgaria spiritele agitate erupseră în revoluție, Gladstone a fost primul, carele și-a dat cuvîntul în favorul popórelor sub jugate și a arangiat meetinguri de protestare anti-turcești.

Ca ministru-președinte Gladstone a conceput epocalul proiect de lege în care cerea independența Irlandiei și egala îndreptățire a Irilor chiar în contradicere cu interesele proprii ale Angliei, și tocmai de acea acest proiect va forma vecinic o podóbă a principiilor sale liberale, și a simțului său de dreptate.

În timpul mai nou și-a ridicat vocea în interesul armenilor și grecilor, a adresat epistole puterilor eu-

ropene în cari în numele humanismului și a creștinismului le provoca a sări în ajutorul nefericiților creștini din Macedonia. Și cuvîntul lui Gladstone totdeauna a fost tradat cu mult tact și înțelepciune.

Ne bucurăm, că un bărbat ca Gladstone află de juste gravaminele noastre și ne ia în apărare față de guvernul nostru ipocrit. Credem, însă, că corespondentul magiar n'a publicat tot ce Gladstone a ăis despre noi, ci numai câteva cuvinte după cum se pôte vedé mai jos.

Etă comunicatul corespondentului:

Corespondentul din Londra al diariului „Nev-York-Herald” e un prietin vechiu al lui Gladstone și peste tot e privit în Anglia ca organul lui „grand oldman”. Eu cunosc aprôpe de un an pe acest distins jurnalist și nu odată i-am servit cu informațiuni în ceea-ce privește Ungaria. Cu ocaziunea discursului lui Gladstone din Liverpool l'am rugat, că la cazul dacă se va întreținea cu Gladstone despre cestiunea orientală, să aducă în discuție și Ungaria și să-și spună lui Gladstone, că corespondentul din Londra al unei foi magiare ar dori să scie, că ce părere are Gladstone despre relațiunile magiare și despre speciala misiune a Ungariei în peninsula balcană.

— Vîno cu mine în Liverpool, ăise prietenul de casă a lui Gladstone, eu te voi recomanda lui și el la rugarea mea bucuros îți va răspunde la întrebările D-Tale. Așa s'a întemplat. Când m'au prezentat înaintea lui, simțiam ca și când un mare bărbat al bisericeii, un missionariu ar sta înaintea-mi. Gladstone de ani 86, pêrul alb ca zăpada și fiecare vorbă, mișcare nu tradăză într'atâta pe bărbatul de stat laic, cât pe omul bisericeii.

Bine a ăis despre el prietenul său de casă, că chemarea dela natură a lui Gladstone nu a fost politica, ci theologia; ca președinte la guvern totdeauna a lucrat așa, ca și când la spatele sale ar sta un preot, care are idei abstracte despre bine și rău și care stă departe de machinațiunile lui Talleyrand și Machiavell.

În diplomație a suferit multe înfrângeri și dacă învingea, acăsta avea să o mulțămescă naivității sale, sub care alții credéu machinațiune; învingea une ori, după-cum învinge în duel acela, care nici când n'a prins sabia în mână, în contra unui duelgiu bine disciplinat.

În oratoria sa nu e nimic laic sau profan, glume ironice și sarcasme în vorbirea lui nu ocură, nici urmă de așa numitele frase oratorice, cari vîneză impresiunea; vorbele lui aprind, fiindcă în ele se manifestă tăria convingerii și auditorul se încălădesce de flăcările credinței, care luminează vorbirea și transpiră din aceea.

Soția lui Gladstone e de 83 ani și e vecinic lângă bărbatul său; și acuma în Liverpool sta acolo bêtrena lady în îmbrăcămintea sa simplă, pe când din privirea ei or-

cine puté ceti sufletu-i curat și copilăros; prezentarea ei e o dovadă despre viața casnică exemplară a lui Gladstone, și caracterizează pe bărbatul de stat „evangelic”. Gladstone m'a primit fôrte afabil și mi-a spus, că în anul 1850 a cunoscut pe mai mulți distinsi emigranți magiari; a audît și pe Kossuth vorbind și i-a admirat mult oratoria lui.

Acele au fost ăile frumoșe în istoria națiunei magiare, — ăise Gladstone — dacă atunci președintele republicei franceze, Ludovic Bonaparte asculta de Lordul Palmerston, încă în 1849 se făcea răsboiul în contra Rusiei și Austriei și învingerea era sigură, căci Italia, Ungaria și o parte a Germaniei ținea cu noi și noi eliberam Ungaria, Italia și partea sudică a Germaniei, care pe atunci amărîtă în contra domnitorilor germani, ar fi stat pe partea republicei franceze.

Ludovic Bonaparte însă din motive dinastice egoiste, a disprețuit Ungaria și Italia, ér Anglia a lăsat-o în baltă.

De atunci au trecut 46 ani și multe s'au schimbat; Ungaria a pactat cu Austria și bine a făcut; însă spre nenorocirea națiunii magiare, Ungaria cea nouă a adoptat greșelile Austriei vechi.

Devisa de odinioară a austriacilor „*divide et impera*” ađi e și devisa Ungariei.

Și aici Gladstone — pe basa unor informațiuni greșite — mi-a înșirat nedreptățile făcute Românilor, așa după cum acelea se pot ceti în foile romănesci; revenind apoi asupra noulor legi bisericesci a vorbit astfel:

„Nu era nici o lipsă ca prin instituțiunea obligătore a căsătoriei civile apăsarea naționalităților să se facă și mai de neusuferit, prin aceea, că guvernul magiar a confiscat prin noulă legi libertatea conștiinței. După-cum am înțeles a făcut-o acăsta guvernul magiar în interesul ideii de stat. Acăsta e o concepțiune greșită. Ideia de stat magiar nu o poți face plăcută cu forța, nici cu astfel de legi, cari sunt contrare cu datinele, tradițiunile și simțimintele religioșe ale poporului.

Legile aceste bisericesci însă au făcut numai mai urgisită înaintea naționalităților ideia de stat magiar. Contractul, pe care l'a încheiat Austro-Ungaria cu regele Carol în Bucuresci e de un caracter numai oficial și la rëndul său poporul român nu va ratifica acest contract.

Ungaria are o mare misiune în Orient, pe care însă guvernul de ađi și partida guvernamentală n'a înțeles-o. Chemarea națiunei magiare ar fi unirea bisericeii ortodoxe cu cea catolică, dar cu astfel de mijloce, cari să fie spre binele moravurilor bune și spre conservarea libertății conștiinței. Până atunci Austro-Ungaria visăză de anexisiuni și se pregătesce a înghiți Macedonia, ér Rusia privește cu poftă spre Constantinopol.

După ce însă căile ferate ale Rusiei nu sunt încă edificate, acăsta voescă să susțină statul quo, mai târziu însă de sigur va năvăli asupra Austro-Ungariei.

Austro-Ungaria a intrat în cursă și s'a învîit cu Rusia pentru susținerea statului quo în peninsula balcanică.

Dómna Josselin

de
André Theuriet.

Prietinul meu Tristan 'mi-a povestit întemplantarea acăsta.

— Pe când eram încă oficial la afacerile publice mi s'a întemplat, că șeful meu din curat caprițiu, m'a trimes pe șase luni în un orășel din Picardia, pe țermul mocirlos de Vest, unde rîul Somme se varsă în la Menche.

Orașul era situat destul de simpatie la piciorole unei coline: În realitate consta din două părți: din pătrăriul mai împopulat, mai vioiu, locuit în mare parte de negustori și pescari și din pătrăriul mai vechiu, pe a cărui strade somnorose și érba a răsărit. În față, înspre partea opusă a sinului mării până unde numai veđi cu ochii, stâncile dela Saint-Quentin se iveau din mare; mai departe ținutul e mai frumos: liveăile încoronate de făgetul imens, grădinile de meri, pare că presupuneau, că Normandia nu e departe de aci.

Pe la sfêrșitul lui Martie am sosit în orășel, era o ăi moroșă, plouă; la început se înțelegea imi era colosal de urît. Cu tôte

acestea nu eram de tot părăsit. M'au recomandat domnului Sallanel, inspector de vamă, un prietin vechiu al familiei mele; Domnul Sallanel om de trebă cum era, a încercat totul, numai ca să 'mi facă plăcută petrecerea în orașul său. M'a prezentat unei rude de a lui, care ședea pe malul mării și la care prin mijlocirea lui am găsit o odaie comodă, mobilată, cu ferestrele spre capul Hornu și spre mare. Ba ce e mai mult, m'a primit fôrte ospital și m'a poftit să-și petrec nopțile la el.

Și nopțile acelea, la cari cu atăta dragoste m'a chemat — mărturisesc — 'mi au procurat numai o distracție slăbuță. Ôspeții inspectorului de vamă erau toți niște burghezi de rënd, niște cărtași pasionați, mie deci, care totdeauna mă feream de cărți, nu 'mi-a rămas alt refugiu, decăt să conversez cu consângena domnului Sallanel. Dómna Josselin era numele acestei consângene, era vêduva unui căpitan. Cu figura ei slabă, bolnăvicioasă, chinuită de nervositate, era ca un chip pre-rafaelist. Pêrul ei cărunțit de timpuriu o făcea bêtără, deși n'avea mai mult de trei decii de ani, eu, care abia avém douădecii și cinci de ani, nici n'o consideram de muier. O priveam de o făptură aeriană, de spirit, care abia are ceva materie în sine. Pe obrazul

ei fin, oval, numai ochii 'și au păstrat în mod miraculos tinerețea, elocuența: acei ochi de un albastru închis.

Da, dómna Josselin a fost numai spirit, dar spirit nobil, cel puțin experiența acăsta am făcut-o în acele câteva nopți, care le petrecam cu ea în salonul de tôte ăilele al inspectorului de vamă.

Pricepea musica excelent, și în cultură era mult superiôră societății în care se învîrtea. Vorbea perfect limba engleză, în chipul acesta deci cunoscăa temeinic poeții lirici de peste la Menche; cu un gust de o uimitore siguranță le judeca însușirile bune și defectele. Cu entusiasm tineresc luam parte la discuții, și din privirile ei din ce în ce mai înfocate observam, că entusiasmul meu îi convine. Deóre ce locuiam sub un coperiș, dl Sallanel m'a rugat, ca sêra să fiu cavalerul vecinei mele. Cu încredere percurgeam malul spre locuință; eu îi întindeam brațul, ér ea îl primea fără pic de genă; în frumoșele nopți de Maiu ne opriam de atâtea-ori și ascultam glasul filomelei din grădina cu pomi.

Mai târziu mi-a povestit mult despre vêduvia ei atât de timpurie; mă întreba apoi despre anii mei de copilărie, imi cerea informații asupra planului meu pentru viitorul,

și mă încercă cu sfaturi. Eu le consideram aceste de sfaturi binevoitóre, de porniri de mamă, măcar decă maș fi oprit mai cu băgare de sémă asupra lor, aș fi putut observa: cu câtă jingășie imi vorbea atunci. Când ajungeam la șeară, imi ăicea nôte bună, și-mi strîngea mîna nervos. Dómna Josselin atât de puțin era în ochii mei muere încât nici o atenție nu dădeam acestor porniri ale ei.

Pretinia noastră se închea din ce în ce și într'aceste sosit și luna lui Iulie, aducendă cu sine sezonul băilor de mare. Deși orășelul nostru era un loc de scaldă fôrte nefînsemnat, pe timpul acesta totuși era bine cercetat. Erau câteva familii din Paris și multe din Picardia, pe cari le atrăgea cu deosebire viața eftină. Cum aveam douăzeci și cinci de ani, sângele nu mi se astempera și eu mă folosém de viața tumultuoasă, ce pricinuiam ôspeții de scaldă, spre a-mi căut cunoscînțe. Și dómne! nu prea am cuvînt să mă laud cu cuceririle mele; era vorba numai de camariera unui privatier din Paris. Dar poziția mea strîmtoată urmam exemplul lui Ovid, care nu se sfia să strîngă în brațe pe Cypassis, sclava Corinei. Apoi era tineră, drăgălaşe iubita mea și era îndrăgostită mine cu trup cu suflet.

Nr. 437/896.

[145] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroh, în parohia Bosna, protopresbiteratul Ungurașului, se eserie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foia bisericească „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, constatate și sistematice de comitetul și sinodul parohial respectiv, dau un venit anual de 406 fl. 08 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul mai sus indicat, provădute cu documentele recerute.

Informațiuni mai de aproape asupra stărei acestei parohii se pot lua dela comitetul parohial sau dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Fizeș Sânpetru, 26 August, 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Paul Roșca,
protopresb.

Nr. 650/896.

[146] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul Târnavei, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și anume:

1. Bobohalma 300 fl., cuartir și grădină de legume.

2. Botez 300 fl., care constă din pământ arătoriu și cositoriu precum și cuartir și grădină de legume.

3. Heria 300 fl., cuartir și grădină de legume.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, vor avea a-și așterne rugărilor de concurs întruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Cetatea-de-baltă (u. p. Kükülör) până la termenul fixat.

Cetatea-de-baltă, 20 Septembre 1896.

Oficiul protopresb. gr. or. al tractului Târnavei în conțelegere cu comit. parohiale respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 540—896

[147] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei vacante de clasa a III-a Merchiaș cu filia Jimbor, în protopopiatul Cohalmului, se eserie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post și constatate de către comitetul parohial dau un venit anual de 477 fl. 60 cr.

Casă parohială de pîtră cu mai multe încăperi, — grajd de pîtră cu mai multe despărțiminte, șură coperită cu țiglă, toate nouă și în stare foarte bună.

Competenții își vor trimite cererile lor în regulă întruite conform legilor noastre bisericești la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Cohalm, 23 Iunie, 1896.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 472/896

[148] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Someșul-cald cu filia Lăpuștești, din protopresbiteratul Clușului, prin această se eserie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 432 fl. 40 cr.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și așterne suplicile de concurs, întruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluș, 3 Septembre 1896.

Tulin Roșescu,
protopresbiter.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vîndare următoarele cărți:

I. Cărți bisericești.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat. fl. 15 —	
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat. fl. 12 —	
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin. fl. 18 —	
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. fl. 20 —	
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg. fl. 75 —	
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat. fl. 75 —	
Proscomidia altariului. fl. 25 —	
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. fl. 10 —	
Rëndiala la sfîntirea bisericilor. fl. 250 —	
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat. fl. 25 —	

II. Cărți școlare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. fl. 24 —	
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat. fl. 25 —	
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 l.g. fl. 25 —	
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg. fl. 20 —	
Aritmetica, de P. Dima. fl. 32 —	
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = 45 —	
Aritmetica după Lurz. fl. 20 —	
Aritmetica de Vlaicu I. = 20 cr. II. = 25 cr. III. = 35 —	
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg. fl. 40 —	
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. fl. 30 —	
Carte de cetire de Ioan Popescu legată. fl. 70 —	
Catechism de M. Toma. fl. 30 —	
Catechism bogat. fl. 50 —	
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumoasă ed. nouă. fl. 15 —	
Comput de Ioan Popescu. fl. 120 —	
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă. fl. 2 —	
Compendiu de drept canonic ediție nouă. fl. 3 —	
Conducător la Abedar de I. Popescu. fl. 10 —	
Culegere de cântece naționale. fl. 25 —	
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 fl. II. = 120 fl. —	
Carte de cântări bisericești pentru copii. fl. 12 —	
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a. fl. 20 —	
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. fl. 20 —	
Chemia elementară de Vlaicu. fl. 80 —	
Chemia anorganică de Filipescu. fl. 80 —	
Drepturile și datorințele civile. fl. 20 —	
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu. fl. 30 —	
Elemente de Istoria patriei de Z. Boiu. fl. 30 —	
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu. fl. 30 —	
Elemente de Fisică de I. Dariu. fl. 30 —	
Fisica de Făgărășan. fl. 40 —	
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 fl. IV. = 24 —	
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. fl. 35 —	
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan. fl. 30 —	

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 120 —	
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. fl. 50 —	
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bărsan II. fl. 1 —	
Gramatica română de I. Dariu. fl. 25 —	
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky. fl. 1 —	
Istoria biblică pentru școl. populare fl. 30 —	
Istoria biblică pentru școlile medii fl. 55 —	
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. fl. 3 —	
Teogogia de Dr. Ilarion Pușcariu. fl. 150 —	
Istoria bisericească ptru școl. pop. fl. 35 —	
Istoria bisericească pentru școlile medii I. II. fl. 1 —	
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. fl. 25 —	
Istoria Ungariei de S. Moldovan. fl. 26 —	
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș. fl. 80 —	
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș. fl. 1 —	
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 fl. II. = 60 —	
Istoria literaturii române de Lazariu. fl. 1 —	
Legendar român de V. Petri. fl. 50 —	
Legendar magiar român de N. Putnoky. fl. 30 —	
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă. fl. 40 —	
Mărturisirea ortodoxă. fl. 120 —	
Pastorală veche. fl. 1 —	
Pastorală nouă. fl. 150 —	
Pomăritul de D. Comșa. fl. 1 —	
Principii din Pedagogie de dr. I. Pușcariu. fl. 1 —	
Psichologia empirică de I. Popescu. fl. 2 —	
Teologia dogmatică. fl. 1 —	
Teologia morală. fl. 150 —	
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky. fl. 70 —	

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea. fl. 250 —	
Istoria biser. politico-naționale. fl. 1 —	
Enchiridion sau carte manuală de canoane. fl. 4 —	
Învățătorul și poporul de Marienescu. fl. 50 —	
Polemia contra Heliad. fl. 50 —	
Calendarul pe anul 1896. fl. 30 —	
Serisori apologetice. fl. 50 —	
Sunete și resunete de Z. Boiu. fl. 50 —	
Scrierea sf. Ioan gură de aur. fl. 50 —	
Vocabular român german. fl. 70 —	
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja. fl. 150 —	
Anecdote și glume de T. V. Gheaja. fl. 65 —	
Antologie română de Manliu. fl. 175 —	
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan. fl. 20 —	
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară. fl. 10 —	
Codicele de Mateiu Voilean. fl. 80 —	
Colinde de A. Marienescu. fl. 110 —	
Compas românesc de P. Petrescu. fl. 50 —	
Cuvântări funebreale de Z. Boiu. fl. 150 —	
Crestomația română de I. Manliu. fl. 175 —	
Date istorice de I. C. Pușcariu. fl. 2 —	
Descăntece populare de Marian. fl. 2 —	
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu. fl. 250 —	

Doine și strigături de St. Muntean. fl. 12 —	
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț. fl. 80 —	
In memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea. fl. 20 —	
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span. fl. 1 —	
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau. fl. 50 —	
Leșionul comunelor bisericești din archidieceșă de Dr. Remus Roșca. fl. 1 —	
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu. fl. 2 —	
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan. fl. 20 —	
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju. fl. 25 —	
Poesii de Andreiu Murășan. fl. 150 —	
Poetica română de I. Manliu. fl. 175 —	
Povesi ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V. fl. 125 —	
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu. fl. 75 —	
Retorica și stilistica de I. Manliu. fl. 2 —	
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi. fl. 15 —	
Studii din economia națională de P. Petrescu. fl. 40 —	
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu. fl. 45 —	
Stupăritul de C. Dimian. fl. 80 —	
Vechia metropolie de N. Popea. fl. 150 —	
Protocoloale sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă. fl. 19 —	
Protocoloale congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă. fl. 760 —	
Statut organic. fl. 25 —	
Regulament pentru parohii. fl. 10 —	
Regulament pentru organizarea provisorie a învățământului. fl. 10 —	
Regulament pentru procedura matrimonială. fl. 20 —	
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian. fl. 10 —	
Regulament pentru afaceri interne congresuale. fl. 20 —	

IV. Tipărituri.

Budjet cōla. fl. 03 —	
Catalog de clasă cōla. fl. 02 —	
Catalog de clasă broș. din 10 cōle. fl. 30 —	
Catalog de clasă broș. din 15 cōle. fl. 45 —	
Catalog de clasă broș. din 20 cōle. fl. 55 —	
Carte de evidență cōla. fl. 03 —	
Carte de evidență leg. din 30 cōle. fl. 180 —	
Carte de evidență leg. din 40 cōle. fl. 210 —	
Chronica școlară leg. fl. 150 —	
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla. fl. 02 —	
Conspecte protopopesci, pentru noucun. fl. 05 —	
Conspect despre comunele matre și filie cōla. fl. 03 —	
Conspect despre vizitarea școlilor cōla. fl. 03 —	
Conspecte de catechisă cōla. fl. 03 —	
Conspecte școlare inv. (date statistice cōla. fl. 06 —	
Conspecte prot. I. II. III cōla. fl. 06 —	
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla. fl. 02 —	

Contul capitalelor active cōla. fl. 03 —	
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl. fl. 01 —	
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle. fl. 150 —	
Inventare pentru averea bisericilor. fl. 10 —	
Jurnal de casă cōla. fl. 03 —	
Jurnal de casă leg. 25 coli. fl. 165 —	
Jurnal de casă leg. 30 coli. fl. 180 —	
Obligațiuni ptru biserici esempl. fl. 01 —	
Protocolul bunei învoiri cōla. fl. 06 —	
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle. fl. 4 —	
Protocolul parohial cōla. fl. 06 —	
Protocolul parohial leg. din 50 cōle. fl. 450 —	
Protocolul botezaților cōla. fl. 06 —	
Protocolul botezaților I. din 50 c. fl. 450 —	
Protocolul cununăților cōla. fl. 06 —	
Protocolul cununăților I. din 50 c. fl. 450 —	
Protocolul morților cōla. fl. 06 —	
Protocolul morților leg. din 50 c. fl. 450 —	
Protocol de esibite cōla. fl. 03 —	
Protocol de esibite I. din 30 cōle. fl. 180 —	
Protocol de esibite I. din 50 cōle. fl. 250 —	
Prot. de clasificățiune cōla. fl. 02 —	
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. fl. 150 —	
Specificațiuni pentru noa cununăți cōla. fl. 05 —	
Testimonii școlare esempl. fl. 02 —	
Testimonii de religie. fl. 02 —	

V. Icoane.

Icoana înmormântării domnului pe pânză. fl. 250 —	
Icoana înmormântării domnului pe hârtie. fl. 50 —	
Icoana celor trei Ierarhi pe hârtie. fl. 30 —	
Icoana Evangelistilor pe hârtie. fl. 50 —	
Portret Șaguna. fl. 1 —	
Portret Gotsdu. fl. 1 —	

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100. fl. 70 —	
Libele de comput à 1 cr. 100. fl. 70 —	
Libele de dictando à 1 cr. 100. fl. 70 —	
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu. fl. 15 —	
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și. fl. 45 —	
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata. fl. 1 —	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mii de cōle. fl. 1 —	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 120 1.50 2 și 7 fl. fl. 1 —	
Pene de scris dela 50 cr. până la 20 cutie constatătoare din 144 bucăți. fl. 1 —	
Tablîțe de pîtră bucata 7, 10, 12 și 15 cu bucata. fl. 1 —	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate. fl. 1 —	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata. fl. 1 —	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă. fl. 1 —	
Calemar, Liniale, hârtie pentru stălagiu, Albume, Blocuri, Tînte de desam; totfelul de negră, toate acestea cu prețuri foarte moderate. fl. 1 —	